

Коли долоні зводяться в небо...

Олеся Пасічна

Режисер театру Артур Артімен'єв.

Режисер Артур Артімен'єв – особистість творча, креативна та багатогранна. Народився в місті Архангельську 1962 року, а через 30 років переїхав до Києва, де закінчив Національний університет театру, кіно і телебачення за спеціальністю «Режисер драматичного театру». Дипломною роботою обрав повість Т. Власової «Велосипед із червоними колесами», яку інсценізував та втілював на сцені ТЮГу в 1997 році. Вистава мала успіх тоді, значиться в репертуарі й дотепер, хоча змінилось не одне покоління виконавців. Відтак його співпраця з цим театром стала визначальною, адже більшість творчих задумів реалізовано саме тут. Свого часу Артур був актором Чернігівського театру, кореспондентом на телебаченні, викладав акторську майстерність у різних школах, у першій українській кіношколі, заснованій на базі кіностудії FILM.UA, режисером серіалу, писав сценарії для документального кіно, п'єси, інсценував ряд прозових творів, ставив вистави за межами країни. У 1997 році заснував і очолює «Свободний театр» антрепризної форми діяльності. «Чайка на ім'я Джонатан» за повістю Річарда Баха – визначальна постановка цього театру, в репертуарі значилася впродовж 16 років, і, певною мірою, була його маніфестом. Свобода – це природний спосіб існування людини, це умова для продуктивної

всі з ним працювали. А потім Суворов, як і чимало інших кінематографістів, пішов захищати свою країну зі справжньою зброєю в руках. А тепер його нема. Так боляче все це. Світла пам'ять Саші», – зазначила у своєму дописі кінорежисерка Ірина Цілик.

Олексій Хільський (14 листопада 1987, м. Дніпродзержинськ (Кам'янське) – 17 серпня 2023, Запорізька область) – український актор театру і кіно. Працював у

Дніпровському драматичному молодіжному театрі «Вірино!». Там зустрів свою майбутню дружину – акторку Надію Петренко. Кілька років тому подружжя переїхало до Києва. Олексій працював у Дитячому

музично-драматичному театрі «ВІВАТ». До повномасштабного вторгнення знімався в кіно та серіалах, серед яких «На твоєму боці», «Квочка», «Кріпосна», «Лікар Ковальчук», «Опер за викликом», «Загадка для Анни». Олексій пішов захищати Україну з перших днів повномасштабної війни, був головним сержантом ЗСУ. Брав участь у розвідувальних і штурмових завданнях на Херсонщині, воював у Бахмуті та Соледарі, тричі був поранений. Після перемоги мріяв повернутися в професію. Міський голова Дніпра Борис Філатов запропонував назвати сквер у місті на честь Олексія Хільського.

Володимир Чорний – український художник-декоратор. Працював над фільмом «Памфір». Загинув 9 травня 2023 у бою з російськими агресорами. Про це на

Facebook-сторінці повідомила його партнерка Олена Білецька. За словами жінки, Володимир Чорний пішов добровольцем навіть попри те, що його документів не було у військкоматі – їх загубили. «І так, ти став Супервоїном... ходив сам на позиції... Проводив по найне-

безпечніших місцях військових, смаяв по ворогу, витягав поранених побратимів з поля бою, та добре заливав лою за комір росіянам. Звільняв наші міста... Варив смачні борщі взводу, вислуховував бідоньки, заступався. У вільні секундочки фотографував квіти і мох, через що твої побратими спочатку сторонилися тебе... бо ще ж дивний такий... та й довге волосся в хвіст збирає... Писав оповідки, опікувався прилюдними тваринками», – написала у пості Олена Білецька³.

3 12 травня 2023. <https://life.pravda.com.ua/culture/2023/05/12/254271/>

творчої діяльності, – вважає режисер. В суспільному житті столиці вистава мала широкий резонанс.

Ця та інші постановки в режисерській інтерпретації Артура Артіменьева здобули нагороди на міжнародних фестивалях. У кожній роботі простежується особистісна позиція митця, індивідуальний режисерський почерк, що набутий досвідом та залюбленістю в життя.

Характерною ознакою його творчості є інсценізація літературних творів, часто у співпраці з дружиною Діаною. Таку прихильність пан Артур мотивує тим, що в режисера з'являється більше можливостей для вияву власних концепцій. Іти на двобій із собою, коли щось не складається, коли надто короткі терміни втілення складного матеріалу – це для нього звично. Надає перевагу творам об'ємного змісту, в яких багато шарів пізнання людської душі, де є модель світобудови. Вважає, що без власного внутрішнього стрижня та віри в себе митець може розчинитися в суєті, в пошуках фінансового задоволення, тому завжди береться за складне і високо підіймає планку в роботі.

Йому щастить із вибором репертуару. Зазвичай, коли запрошують на постановки, він сам пропонує художній текст, або ж його уподобання з адміністрацією театру співпадають. Під час роботи певні вимоги, обумовлені специфікою колективу, прийнятні для нього, а компроміс щодо творчих акцентів та принципів – ні. Він радше відмовиться, ніж потерпатиме від диктаторства.

Режисер Артур Артіменьев уміло зводить конструкції вистав великих форм. Розгалуження сюжетних ліній поєднує в єдине ціле, дрібні події окремих мізансцен підпорядковує у визначальне, надважливе.

Зауважує, що, коли з'являється задум майбутньої вистави, в уяві візуалізується ймовірна сценографія, складається музичний ряд. Тому до окремих постановок він є художником та автором музичної концепції.

Окремою сторінкою його творчої біографії є вистава «Місто» за романом Валер'яна Підмогильного, здійснена на сцені Академічного театру юного глядача на Липках. Цей розлогий твір шкільної програми вперше інсценізовано й втілено через 100 років після опублікування. Це перший урбаністичний роман в українській літературі, який так широко перекладали іншими мовами та відзначали майстерність автора. Тільки в Україні три-

Артур Артіменьев на фронті.

валий час він був забороненим, а Валер'яна Підмогильного розстріляли в урочищі Сандармох 1937-го. Артур відчував потребу висловити власні рефлексії до відтвореного автором «фрагменту епохи». Завдяки театру більше людей знайомляться з романом, складають уявлення про тодішній Київ, його мешканців та передумови історичних подій. Було чітке змалювання місця й часу, де відбуваються події. Відтак і схожі власні переживання вчуваються йому у відтвореному автором. У постановці місто сприймається як окремий персонаж, що об'єднує сюжет. Наприклад: «В цій безконечній сльоті люди здавалися сірими, як і болото на вулиці. І коли одного дня сталося диво і сніг не поплив струмками в каналізацію, місто пишно розгорнуло свої білі артерії». Виставу, що триває близько чотирьох годин, можна умовно характеризувати як кардіограму Києва 1920-х. Настрій, ландшафт, мода, корінні мешканці та студенти, що приїхали із села, – все збережено і створює відповідну атмосферу. Мова у виставі абсолютно відповідає авторській. Режисер розглядає постать Степана Радченка з точки зору адвоката. У його трактуванні, цей герой – не суцільний позитив, він пізнає себе через труднощі й випробування, злети й падіння, через взаємодію з іншими людьми, середовищем, у ньому втілено і добре, і зле. Увага фокусується на одвічному конфлікті людини з собою. Валер'ян Підмогильний зазначає на початку, що пише роман про людей, «...бо життя навіть однієї людини варте тисячі томів». У виставі багато персонажів, але режисер чітко персоніфікує кожного, обрамлює характери глибоким внутрішнім драматизмом на тлі «колеса історії», що і є візуальним образом сценографії. Постановка «Міста» – знакова робота режисера, що свідчить про його талант і досвід.

Артур Артіменьев.
Рисунок Олега Татарінова.

Дмитро Мельничук: «У нас немає права на програш»

Анастасія Савицька-Шеліга

Актор Дмитро Мельничук. Фото Дениса Драчевського.

Дмитро Мельничук отримав акторську освіту в Київській академії мистецтв. З 2020 року працює в Київському академічному театрі «Колесо», де створив різнопланові ролі: Івася в комедії-мюзиклі «Flower boom (Квітковий бум)» за п'єсою Наталки Коломієць, Мат'є у французькій комедії «Азалия» за п'єсою Іва Жаміака, Гемона у трагедії Софокла «Антигона», Максима у ліричній комедії «Ніч кохання» Степана Васильченка, Теодора Кайзера у виставі «Фатальний флірт» за п'єсою Артура Шніцлера.

До початку повномасштабного вторгнення росії в Україну Дмитро Мельничук почав працювати над роллю Пана II у гротескній виставі «Стриптиз» за п'єсою польського драматурга Славоміра Мрожека. Директорка-художня керівниця театру «Колесо» Ірина Кліщевська також планувала ввести його у виставу «Мишоловка» за твором Агати Крісті. Колектив чекає на повернення актора з фронту і всіляко підтримує його. Під час коротких відпусток Дмитро навідується в театр, і тоді всі працівники сходяться, щоб побачити, поспілкуватися, подякувати за захист.

«23 лютого мої друзі порадили мені терміново заправити повний бак автівки. Я посміявся і ліг спати. Прокинувся вранці 24.02.2022 від вибухів, – пригадує Дмитро. – З перших днів по сьогодні я побував на всій лінії фронту: від півночі до півдня України, на сході з хлопцями "Артан" Головного управління розвідки Міністерства оборони України. Йде страшна війна... Живемо з великою надією на перспективу. На жаль, іноді так важко, що опускаються руки... Але в нас немає права на програш. Я маю захищати свою сім'ю, свою Україну.

Пріоритетність дослідження людської душі простежується у більшості його вистав – мюзиклі «Привид замку Кентервіль» за Оскаром Вайлдом, комедії «Круті віражі» Еріка Ассу, «Реггеді Енн» В. Гібсона і навіть у виставах для дітей – «ВомбатМишаКіт» за мотивами повісті Рут Парк, «Де знайти ялинку?» Сергія Козлова, «Хлопчик із бляшанки» за повістю австрійської письменниці Крістіне Нестлінгер.

Саме остання назва привернула увагу режисера захоплюючим розвитком подій та схожими проблемами батьків і дітей – самотністю. Незважаючи на те, що сюжет більшою мірою фантастичний, режисер актуально й гротескно адаптує його до реального часу. У виставі неймовірно цікаві костюми, виготовлені з неоперену, штучної шкіри кольору «металік», прозорого пластику, ПВХ та алюмінію. Завдяки грі світла вони змінюють колір, справляють враження певної космічної системи. Режисерська концепція та декорація-трансформер мають чіткі точки дотику в емоційному виразі. Вистава динамічна, сповнена музики, пластики, що характеризує покоління «пепсі», викликає бурхливе захоплення юних глядачів.

Сценічна дія відбувається паралельно в кількох площинах театрального простору. Через розмаїття тем та їхнє майстерне сценічне втілення дорослі шукають вирішення своїх проблем, а діти, підсвідомо, своїх. Ідеальна людина, «вирощена» штучно на фабриці, – це утопія, натомість індивідуальність, творчість, здатність любити та співчувати – це реальна і надважлива цінність життя. Таким є основний меседж вистави.

У розв'язанні відтворених конфліктів діти набувають життєвого досвіду, що в майбутньому убереже від рутини та песимізму, допоможе залишатися особистістю.

Театр юного глядача на Липках відвідує більше міських дітей, які живуть у просторі комп'ютерів та гаджетів, що не сприяє спілкуванню з батьками та друзями. Тому вистава спонукає подивитися на себе збоку, відчутти повнозвучність життя, бути вільними і вчасно робити свій вибір.

«Хлопчик із бляшанки» слугує яскравим прикладом постановки «для сімейного перегляду».

Режисер тривалий час співпрацює з дитячою театальною студією, що має назву «Вишневий сад». Учасники набувають театральної майстерності, розвивають художні смаки, емоції, пізнають і досконало аналізують літературу, беруть участь у виставах професійних київських театрів.

Режисер Артур Артiмен'єв філігранно актуалізує проблеми на сцені, йому властиве гостре усвідомлення часу.

За почуттям обов'язку Артур пішов воювати у перші дні повномасштабного вторгнення росії. Звичне для нього театральне дійство змінилося реаліями найвищого драматизму на лінії фронту. Тривалий час воював під Бахмутом... У час перепочинку пише вірші, а коли випадає можливість бути в Києві, неодмінно приходиться до театру. Перезавантажується, слухаючи про прем'єри та репетиції від колег.

Як скаже: «Перемога буде за нами!» – то в кожного, хто поряд, прискорюється ритм серця, долоні зводяться в небо.